

BOSNA I HERCEGOVINA
Ministarstvo odbrane/obrane

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Министарство одбране

PRAVILNIK
O OCJENJIVANJU POZNAVANJA
ENGLLESKOG JEZIKA

Sarajevo, april 2009. godine

Na osnovu člana 13. stav (1) tačka p) i člana 15. tačka a) Zakona o odbrani Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH;" broj 88/05), ministar odbrane donosi

PRAVILNIK o ocjenjivanju poznavanja engleskog jezika

DIO PRVI – UVODNE NAPOMENE

Član 1. (Predmet)

Ovim pravilnikom uređuju se uslovi, postupci i odgovornosti za testiranje engleskog jezika u skladu sa STANAG 6001, te način selekcije kandidata i njihova priprema za testiranje.

Član 2. (BiH STANAG 6001 test engleskog jezika)

- (1) BiH STANAG 6001 test (u daljem tekstu: test) je dvostepeni test koji mjeri nivo jezičkog znanja kandidata.
- (2) Test je namijenjen ocjenjivanju jezičkih vještina: slušanje, govor, čitanje i pisanje, u skladu sa specifičnim kriterijima i stepenima jezičke norme STANAG 6001 koju je odredila NATO Agencija za standardizaciju (NATO Standardisation Agency), te u skladu s BILC interpretacijama istih.
- (3) Rezultati testa iskazuju se brojčano i to:
 - a) za „Govor“ i „Pisanje“ = 1, 1+, 2, 2+ i 3,
 - b) za „Slušanje“ i „Čitanje“ = 2, 2+ i 3.
- (4) Test, temeljen na vještinama, ocjenjuje koliko je kandidat sposoban uspješno komunicirati u profesionalnom, vojnom, društvenom i svakodnevnom okruženju.
- (5) Test engleskog jezika ne odražava sposobnost kandidata za obavljanje određene dužnosti, već samo određuje stepen jezičkih vještina kandidata.
- (6) Test se ne zasniva ni na jednom programu učenja engleskog jezika.
- (7) Rezultati testa ne zavise o rezultatima postignutim na kursevima engleskog jezika u institucijama Oružanih snaga Bosne i Hercegovine ili u drugim školama i institucijama.
- (8) STANAG nivoi ne odgovaraju niti se mogu usporediti s rezultatima postignutim na ALCPT ili bilo kojem drugom testu.

Član 3.
(Namjena testa)

Test je namjenjen za ocjenjivanje poznavanja engleskog jezika pripadnika MO BiH, OS BiH, ali i lica iz drugih državnih institucija Bosne i Hercegovine.

Član 4.
(Skrćenice)

Skrćenice koje se pojavljuju u ovom pravilniku znače:

- ALCPT = American Language Course Placement Test,
- BILC = Bureau for International Language Co-ordination,
- MO BiH = Ministarstvo Odbrane Bosne i Hercegovine,
- OS BiH = Oružane snage Bosne i Hercegovine,
- NATO = North Atlantic Treaty Organisation,
- SLP = Standardized Language Profile,
- STANAG = Standardization Agreement,
- ZŠ = Zajednički štab.

Član 5.
(Odgovornost za izradu i administriranje testa)

- (1) Odjeljenje za ocjenjivanje poznavanja stranih jezika (u daljem tekstu: Odjeljenje) je odgovorno za izradu, administriranje i ocjenjivanje testa.
- (2) Odjeljenje je formirano Odlukom MO BiH broj: 06-03-15-1160/08 od 25.02.2008. godine i u sastavu je Uprave za personal Zajedničkog štaba OS BiH.

Član 6.
(Pouzdanost, validnost i sigurnost testa)

- (1) Tokom razvoja testa, Odjeljenje slijedi stroge smjernice navedene u Specifikacijama testa poznavanja engleskog jezika broj: 16-08-02-3-1693-1/08 od 31.12.2008. godine kojima se definišu svi postupci izrade, sastavljanja, validacije i izvođenja testa.
- (2) Prije svakog administriranja, test prolazi kroz stroge provjere pouzdanosti i validnosti.
- (3) Postupak izrade testa uključuje sljedeće:
 - a) standardizaciju kriterija za izradu testa i provođenje testiranja;
 - b) timsku izradu pitanja;
 - c) probno testiranje (pilotiranje) varijante testa na kandidatima u inostranstvu;
 - d) statističku obradu rezultata i
 - e) izbor, modifikaciju i doradu pitanja nakon statističke analize.

- (4) Provjera testa se vrši na kandidatima u inostranstvu kako bi se osigurala tajnost i sigurnost istog. Rezultati se obrađuju statistički, a pitanja koja ne zadovoljavaju kriterije validnosti se odbacuju.
- (5) Istovremeno sa izradom testa Odjeljenje radi i na obuci Oficirâ za ocjenjivanje poznavanja stranih jezika (u daljem tekstu: ocjenjivači), te redovno usklađuje kriterije ocjenjivača usmenih i pismenih testova kako bi se osiguralo pravilno i objektivno ocjenjivanje kandidata.
- (6) U cilju postizanja objektivnosti ocjenjivanja, kandidati će test označavati dodijeljenom šifrom a ne svojim imenom.
- (7) U cilju postizanja sigurnosti testa, jedna varijanta testa se koristi samo jednom.

DIO DRUGI – ODRŽAVANJE TESTA

Član 7. (Centri za testiranje)

- (1) Testiranje se provodi u prostorijama Odjeljenja za strane jezike - Komande obuke i doktrine i to najviše tri puta godišnje (orijentaciono: mart, juni i novembar), a ukoliko se ostvare neophodni uslovi, testiranje će se moći izvoditi i u drugim centrima u Bosni i Hercegovini.
- (2) Svako testiranje traje tri do četiri dana, zavisno od broja kandidata, a odvija se po unaprijed sačinjenom rasporedu testiranja vodeći računa o mjestu službovanja lica koja pristupaju samom testu ali i drugim faktorima.

Član 8. (Izuzetni događaji)

O svim otkazivanjima ili nemogućnostima pristupanja testiranju potrebno je pismeno obavijestiti Upravu za personal Zajedničkog štaba OS BiH najmanje 15 (petnaest) dana prije početka testiranja.

Član 9. (Oblik testa)

- (1) Test se sastoji od četiri dijela koja testiraju četiri jezičke vještine i to:
 - a) „Slušanje“,
 - b) „Čitanje“,
 - c) „Pisanje“ i
 - d) „Govor“.
- (2) Kandidati imaju odmor od minimalno 15 minuta nakon testiranja svake od vještina.
- (3) Ne postoji mogućnost odvojenog, odnosno parcijalnog polaganja pojedinih jezičkih vještina.

Član 10.
(Selekcija kandidata)

- (1) Broj kandidata je maksimalno 72 po jednom terminu odnosno 216 godišnje.
- (2) Selekciju kandidata koji će pristupiti testu vrši Sektor za upravljanje personalom MO BiH za pripadnike MO BiH a Uprava za personal ZŠ OS BiH za pripadnike OS BiH, u skladu sa prioritetima i planovima za angažovanje lica na dužnostima u zemlji ili inostranstvu za koje se zahtjeva posjedovanje ličnog standardiziranog jezičkog profila.
- (3) U skladu sa Specifikacijama testa poznavanja engleskog jezika iz člana 6. stav (1) ovog pravilnika, lica koja mogu biti upućena na test moraju prethodno postići rezultat od 80 ili više bodova na testu ALCPT.
- (4) Testiranje testom ALCPT će biti vršeno u Odjeljenju stranih jezika Komande obuke i doktrine a za lica na službi u ZŠ OS BiH i MO BiH testiranje će se vršiti u jezičkoj laboratoriji u zgradi Zajedničkog štaba OS BiH od strane Odjeljenja za ocjenjivanje poznavanja stranih jezika.

Član 11.
(Obaveze kandidata)

- (1) Kandidat je obavezan prije polaganja testa upoznati se sa sadržajem Pravilnika o ocjenjivanju poznavanja engleskog jezika i sadržajem Specifikacije testa poznavanja engleskog jezika.
- (2) Prilikom pristupanja testu kandidat mora imati kod sebe jedan od identifikacionih dokumenata (lična karta, pasoš ili vojna iskaznica) te pribor za pisanje (grafitna i hemijska olovka i gumica).
- (3) Korištenje rječnika i druge literature za vrijeme testa i vođenje zabilježki nije dozvoljeno, a sav neophodan materijal kandidatima će biti obezbijeđen od strane administratora testa.
- (4) Međusobna komunikacija između kandidata tokom testa kao i unošenje mobilnih telefona ili drugih elektronskih uređaja u prostoriju izvođenja testa je strogo zabranjena.
- (5) Svako nepridržavanje pravila iz prethodnih stavova ovog člana može uzrokovati diskvalifikaciju kandidata.
- (6) Neposredno pred početak testiranja svi kandidati dužni su potpisati izjavu o psiho-fizičkoj spremnosti za nesmetano pristupanje testiranju.

Član 12.
(Opšte smjernice kandidatima za polaganje testa)

- (1) Prilikom polaganja testa kandidati su dužni:
 - a) slijediti uputstva za svaki dobijeni zadatak,
 - b) poštovati vrijeme trajanja dodijeljeno za svaku jezičku vještinu u skladu sa članom 9. stav (1) ovog pravilnika,
 - c) pažljivo pročitati svako pitanje,
 - d) poštovati ograničenje broja riječi u testu vještine „Pisanja“,
 - e) pisati čitko u testu vještine „Pisanja“,
 - f) ponuditi samo jedan odgovor gdje se tako i traži, inače se odgovor smatra netačnim,
 - g) pregledati svoje odgovore ukoliko završe prije zadanog vremena,
 - h) oslanjati se samo na sebe i na svoje znanje,
 - i) odgovarati na svako pitanje na najbolji način jer svako pitanje ima svoju svrhu,
 - j) ocjenjivačima ponuditi dovoljan jezički uzorak za ocjenjivanje jer se ocjenjuje uzorak jezika koji im se predoči od strane kandidata.
- (2) Ukoliko kandidat želi promijeniti ili ispraviti svoj odgovor, prethodni odgovor mora obrisati u potpunosti.
- (3) Preporučuje se rješavanje zadataka po redu jer su isti stepenovani prema težini (od lakšeg ka težem).

DIO TREĆI – REZULTATI TESTA

Član 13.
(Uvjerenje o uspjehu)

- (1) Uvjerenje o uspjehu važi tri godine.
- (2) Odjeljenje će dostaviti rezultate testa Sektoru za upravljanje personalom Ministarstva odbrane BiH za lica iz sastava Ministarstva odbrane BiH, a Komandi za upravljanje personalom Komande za podršku OS BiH za lica iz sastava OS BiH, u roku od tri sedmice nakon testiranja.
- (3) Odjeljenje će takođe, Sektoru za upravljanje personalom Ministarstva odbrane BiH i Komandi za upravljanje personalom Komande za podršku OS BiH dostaviti i pojedinačna uvjerenja o uspjehu kako bi se ista dostavila kandidatima koji su polagali test a kopija istog uložila u personalni dosije imenovanog.
- (4) Uprava za personal ZŠ OS BiH će postignute rezultate unijeti u personalnu bazu podataka.

- (5) Uvjerenje o uspjehu napisano je na engleskom jeziku i sadrži:
- a) podatke o kandidatu,
 - b) broj uvjerenja,
 - c) rezultate testa,
 - d) datum i mjesto testiranja,
 - e) datum izdavanja uvjerenja,
 - f) datum do kojeg važi test.
- (6) Uvjerenje o uspjehu potpisuju i ovjeravaju Načelnik Odjeljenja za ocjenjivanje stranih jezika i Načelnik ZŠ OS BiH.
- (7) Kandidat je obavezan pristupiti testu iz sve četiri jezičke vještine i ostvariti rezultate u skladu sa članom 2. stav (3) da bi mogao dobiti uvjerenje o uspjehu sa navedenim jezičkim profilom.
- (8) Ukoliko kandidat, iz bilo kojeg razloga, ne ispuni uslove za dobijanje uvjerenja o uspjehu, može ponovo pristupiti testiranju tek nakon 12 mjeseci.

Član 14.
(Interpretacija rezultata)

- (1) Prema jezičkoj normi STANAG 6001 (NATO Standardisation Agency, 2008, Edicija 3), jezičke vještine (slušanje, čitanje, pisanje i govor) dijele se na šest nivoa:
- a) **Nivo 0** - No practical proficiency,
 - b) **Nivo 1** - Survival,
 - c) **Nivo 2** - Functional,
 - d) **Nivo 3** - Professional,
 - e) **Nivo 4** - Expert i
 - f) **Nivo 5** - Highly articulate native speaker.
- (2) Test testira jezičke sposobnosti na nivoima 2 i 3.
- (3) Jezička sposobnost svakog kandidata bit će izražena nizom od četiri brojke u skladu sa standardiziranim jezičkim profilom - SLP (Standardized Language Profile), kojim se ocjenjuju vještine prema sljedećem rasporedu: **Slušanje – Govor – Čitanje – Pisanje.**

DIO ČETVRTI – DIJELOVI TESTA

POGLAVLJE I VJEŠTINA „SLUŠANJE“

Član 15. (Trajanje i oblik testa)

- (1) Test traje od 60 do 80 minuta.
- (2) Test se sastoji od najviše 40 tekstova, a jedan tekst sadrži jedno ili dva pitanja.

Član 16. (Tipovi zadataka)

- (1) Koriste se sljedeće vrste zadataka:
 - a) multi-opcionni odgovori (četiri opcije),
 - b) kratki odgovori na pitanja,
 - c) spajanje,
 - d) redanje,
 - e) popunjavanje praznina i
 - f) transfer informacija (npr. iz teksta u tabelu).
- (2) Uz jedan tekst koristi se samo jedna vrsta zadataka.

Član 17. (Tekstovi i teme)

- (1) Tekstovi koji su uključeni u ovaj test odnose se na:
 - a) telefonske razgovore,
 - b) upute,
 - c) najave,
 - d) poruke,
 - e) komentare,
 - f) intervjuje,
 - g) brifinge,
 - h) predavanja,
 - i) radio i TV vijesti,
 - j) izvještaje i
 - k) govore.

- (2) Teme mogu biti uzete iz područja kao što su:
 - a) vojska,
 - b) politika,
 - c) ekonomija,
 - d) kultura,
 - e) sport,
 - f) okolina,
 - g) društvo,
 - h) nauka i
 - i) tehnologija.
- (3) Izbjegavaju se teme koje iziskuju poznavanje usko specijalizovane struke i teme koje na bilo koji način favoriziraju ili diskriminiraju kandidate.
- (4) Tekstovi su preuzeti sa interneta, radija ili televizije, ili su namjenski snimljeni za potrebe testa.
- (5) Tekstove govore osobe kojima je engleski jezik maternji i osobe kojima engleski jezik nije maternji.

Član 18.
(Ocjenjivanje)

- (1) Svaki tačan odgovor donosi jedan bod, a negativnih bodova nema.
- (2) Kandidati se testiraju na nivou 2 i 3, ali mogu takođe da budu ocjenjeni kao nivo 2+.
- (3) Kandidat postiže nivo 2 ukoliko njegov ukupan rezultat iznosi najmanje 70 % tačnih odgovora sa nivoa 2.
- (4) Kandidat postiže nivo 2+ ukoliko njegov ukupan rezultat iznosi najmanje 70 % tačnih odgovora sa nivoa 2 i najmanje 50 % tačnih odgovora sa nivoa 3.
- (5) Kandidat postiže nivo 3 ukoliko njegov ukupan rezultat iznosi najmanje 70 % tačnih odgovora sa nivoa 2 i najmanje 70 % tačnih odgovora sa nivoa 3.

POGLAVLJE II VJEŠTINA „ČITANJE“

Član 19. (Trajanje i oblik testa)

- (1) Test traje od 90 do 120 minuta.
- (2) Test se sastoji od najviše 40 tekstova, a jedan tekst sadrži između jednog i tri pitanja.
- (3) Ukoliko kandidat završi svoj test prije isteka dodijeljenog vremena obavezan je ostati sjediti na svome mjestu kako bi se izbjeglo nepotrebno ometanje lica koja još uvijek rade test.

Član 20. (Tipovi zadataka)

- (1) Koriste se sljedeće vrste zadataka:
 - a) multi-opcionni odgovori (četiri opcije),
 - b) kratki odgovori na pitanja,
 - c) spajanje,
 - d) redanje,
 - e) popunjavanje praznina i
 - f) transfer informacija (npr. iz teksta u tabelu).
- (2) Uz jedan tekst koristi se samo jedna vrsta zadataka.

Član 21. (Tekstovi i teme)

- (1) Tekstovi koji su uključeni u ovaj test odnose se na:
 - a) obavijesti,
 - b) novinske članke,
 - c) izvještaje,
 - d) pisma,
 - e) priče i
 - f) priručnike.
- (2) Teme mogu biti uzete iz područja kao što su:
 - a) vojska,
 - b) politika,
 - c) ekonomija,
 - d) kultura,
 - e) sport,
 - f) okolina,
 - g) društvo,
 - h) nauka i
 - i) tehnologija.

- (3) Izbjegavaju se teme koje iziskuju poznavanje usko specijalizovane struke i teme koje na bilo koji način favoriziraju ili diskriminiraju kandidate.
- (4) Tekstovi su preuzeti sa interneta, iz brošura, novina, časopisa, priručnika, NATO dokumenata i slično.

Član 22.
(Ocjenjivanje)

- (1) Svaki tačan odgovor donosi jedan bod, a negativnih bodova nema.
- (2) Kandidati se testiraju na nivou 2 i 3, ali mogu takođe da budu ocjenjeni kao nivo 2+.
- (3) Kandidat postiže nivo 2 ukoliko njegov ukupan rezultat iznosi najmanje 70 % tačnih odgovora sa nivoa 2.
- (4) Kandidat postiže nivo 2+ ukoliko njegov ukupan rezultat iznosi najmanje 70 % tačnih odgovora sa nivoa 2 i najmanje 50 % tačnih odgovora sa nivoa 3.
- (5) Kandidat postiže nivo 3 ukoliko njegov ukupan rezultat iznosi najmanje 70 % tačnih odgovora sa nivoa 2 i najmanje 70 % tačnih odgovora sa nivoa 3.

POGLAVLJE III
VJEŠTINA „PISANJE“

Član 23.
(Trajanje i oblik testa)

- (1) Test traje 90 minuta i sastoji se od dva zadatka:
 - a) Zadatak 1.
Pisanje neslužbenog ili službenog pisma, dopisa i slično na zadanu temu. Preporučeno vrijeme je 30 minuta, broj riječi oko 150.
 - b) Zadatak 2.
Pismeni zadatak (esej) na zadanu temu: rasprava, analiza, detaljno objašnjenje. Preporučeno vrijeme je 60 minuta, broj riječi između 250 i 300.
- (2) Ukoliko kandidat završi svoj test prije isteka 90 minuta obavezan je ostati sjediti na svome mjestu kako bi se izbjeglo nepotrebno ometanje lica koja još uvijek rade test.

Član 24.
(Teme)

Teme mogu biti uzete iz područja kao što su:

- a) vojska,
- b) politika,
- c) ekonomija,
- d) kultura,
- e) sport,
- f) okolina,
- g) društvo,
- h) nauka i
- i) tehnologija.

Član 25.
(Ocjenjivanje)

- (1) Radove ocjenjuju najmanje dva ocjenjivača na osnovu STANAG 6001 deskriptora.
- (2) Skala za ocjenjivanje se odnosi na sljedeće aspekte pisanja, od kojih su svi jednake težine:
 - a) ispunjenje zadatka,
 - b) strukturalna kontrola,
 - c) leksička kontrola i
 - d) organizacija i stil.
- (3) Dozvoljeno je odstupanje u broju riječi do 15 % više ili manje od traženog broja.
- (4) Kandidati se testiraju na nivou 2 i 3 ali, pored ovih, mogu takođe da budu ocjenjeni kao sljedeći nivoi: nivo 1, nivo 1+ i nivo 2+ u skladu sa članom 2. stav (3) ovog pravilnika..

POGLAVLJE IV
VJEŠTINA „GOVOR“

Član 26.
(Trajanje i oblik testa)

Test traje 13 - 17 minuta i podijeljen je na:

- a) uvodni dio (2 - 3 minute),
- b) fotografije (5 - 6 minuta),
- c) mini prezentacija (4 - 5 minuta),
- d) razgovor u budućem vremenu (1-2 minute) i
- e) završni dio (1 minut).

Član 27.
(Teme)

Teme mogu biti uzete iz područja kao što su:

- a) vojska,
- b) politika,
- c) ekonomija,
- d) kultura,
- e) sport,
- f) okolina,
- g) društvo,
- h) nauka i
- i) tehnologija.

Član 28.
(Ocjenjivanje)

- (1) Kandidate ocjenjuju ispitivač i jedan ili dva ocjenjivača koristeći se skalom za ocjenjivanje kojom se mjere sljedeći aspekti jezičkog izražavanja:
 - a) gramatika,
 - b) riječnik,
 - c) organizacija sadržaja,
 - d) tečnost i
 - e) izgovor.
- (2) Ukoliko se dva ocjenjivača ne usaglase oko ocjene neposredno nakon završenog testa vještine „Govor“, vršiće se naknadno komisijsko ocjenjivanje tako što će se preslušati snimak samog testa. Usmeni testovi se snimaju video kamerom i isti se čuvaju u arhivi onoliko koliko je i izdato uvjerenje o uspjehu važeće.
- (3) Kandidati se testiraju na nivou 2 i 3, ali pored ovih, mogu takođe da budu ocjenjeni kao sljedeći nivoi: nivo 1, nivo 1+ i nivo 2+ u skladu sa članom 2. stav (3) ovog pravilnika.

DIO PETI – ZAVRŠNE ODREDBE

Član 29.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 10-02-3-2129/09
Sarajevo, 05.05.2009. godine

MINISTAR
dr. Selmo Cikotić